

دانشگاه پیام نور

حافظ ۲ (نظم ۵ بخش ۴)

(رشته زبان و ادبیات فارسی)

دکتر فاطمه کوپا

کریا، فاطمه، ۱۳۱۰-، شارح
حافظ ۲ (نظم ۵ بخش ۱) (رشته زبان و ادبیات فارسی) / تألیف فاطمه کریا؛
ویراستار معین الدینی. — تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۴.
سبزه، ۲۱۴۲ص. — (دانشگاه پیام نور: ۱۱۶۰، گروه زبان و ادبیات فارسی: ۱۹۹/ک)
نهرسنوویی بر اساس اطلاعات قیام.
کتابنامه حسن، ۲۲۹.
نمایه.

۱. حافظ، شمس الدین محمد، ۷۹۲ق. غزلیات — نقد و تفسیر، ۲. شعر
فارسی — قرن ۸ ق. — تاریخ و نقد، الف. دانشگاه پیام نور، ب. عنوان، ج.
عنوان: حافظ، شمس الدین محمد، ۷۹۲ق. غزلیات، برگزیده، شرح.
۲۹ ک / ۵۴۳۵ PIR / ۳۲ / ۸۴۶
کتابخانه ملی ایران ۱۷۱۸۹ - ۸۴م

دانشگاه پیام نور

حافظ ۲ (نظم ۵ بخش ۳)

دکتر فاطمه کریا

ویراستار علمی: فاطمه معین الدینی

حروفچینی، نمونه خوانی: مدیریت تدوین

طراح جلد: فرزانه شعاع

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: انتشارات دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۸۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول مهر ۱۳۸۴

شابک ۱ - ۱۸۵ - ۳۸۷ - ۹۶۴

ISBN 964 - 387 - 185 - 1

کلیه حقوق برای دانشگاه پیام نور محفوظ است.

قیمت: ۱۵۲۰۰ ریال

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار ناشر

کتابهای دانشگاه پیام نور حسب مورد و با توجه به شرایط مختلف به صورت درسنامه، آزمایشی، قطعی، متون آزمایشگاهی، فرادرسی، و کمک‌درسی چاپ می‌شود. کتاب درسنامه (د) نخستین ثمره کوششهای علمی صاحب اثر است که براساس نیازهای درسی دانشجویان و سرفصلهای مصوب تهیه می‌شود و پس از داوری علمی در گروههای آموزشی، بدون طراحی آموزشی و ویرایش چاپ می‌شود. با تجدیدنظر صاحب اثر و دریافت بازخوردها و اصلاح نارساییها، درسنامه با طراحی آموزشی، ویرایش، و طراحی فنی - هنری به صورت آزمایشی (آ) چاپ می‌شود. با دریافت نظرهای اصلاحی، صاحب اثر در کتاب تجدید نظر می‌کند و کتاب به صورت قطعی (ق) چاپ می‌شود. در صورت ضرورت، در کتابهای چاپ قطعی نیز تجدید نظرهای اساسی به عمل می‌آید با متناسب با پیشرفت علوم و فناوری پازنویسی می‌شوند. متون آزمایشگاهی (م) متونی است که دانشجویان با استفاده از آن و راهنمایی مربیان کارهای عملی آزمایشگاهی را انجام می‌دهند. کتابهای فرادرسی (ف) و کمک‌درسی (ک) به منظور غنی‌تر کردن منابع درسی دانشگاهی تهیه می‌شوند. کتابهای فرادرسی با تأیید معاونت پژوهشی و کتابهای کمک‌درسی با تأیید شورای انتشارات تهیه می‌شوند.

مدیریت تدوین

فهرست

هفت	- پیشگفتار
نه	- دربارهٔ حافظ (جایگاه نقد و طنز در کلام خواجه)
سیزده	- نشانه‌ها و اختصارات
۱	۱. گل‌گذاری زگلستان جهان ما را بس
۶	۲. یارب این نوگل خندان که سپردی به منش
۱۱	۳. دوش با من گفت پنهان کاروانی نیزه‌هوش
۱۷	۴. طالع اگر مدد دهد دامنش آورم به کف
۲۲	- خودآزمایی ۱
۲۷	۵. مقام امن و می بی‌غش و رفیق شفیق
۳۱	۶. مرحبا طایر فرخ‌پی فرخنده پیام
۳۷	۷. دوش بیماری چشم تو بیرد از دستم
۴۲	۸. سالها پیروی مذهب رندان کردم
۴۹	- خودآزمایی ۲
۵۳	۹. دیشب به سیل اشک ره خواب می‌زدم
۵۷	۱۰. نماز شام غریبان چو گریه آغازم
۶۲	۱۱. در خرابات مغان گر گذر افتد بازم
۶۷	۱۲. من که از آتش دل چون خم می در جوشم
۷۳	- خودآزمایی ۳
۷۷	۱۳. گر من از سرزنش مدعیان اندیشم
۸۰	۱۴. من نه آن رندم که نری شاهد و ساغر کنم
۸۶	۱۵. به مژگان سیه کردی هزاران رخنه در دپنم
۹۱	۱۶. حالیا مصلحت وقت در آن می‌بینم
۹۵	- خودآزمایی ۴
۹۹	۱۷. در خرابات مغان نور خدا می‌بینم

۱۰۲. ما بی غمان مست دل از دست داده‌ایم
 ۱۰۶. ما بدین در نه پی حشمت و جاه آمده‌ایم
 ۱۰۹. خیز تا از در میخانه گشادی طلبیم
 ۱۱۳. - خودآزمایی ۵
۱۱۷. ۳۱. ما درس سحر در ره میخانه نهادیم
 ۱۲۰. ۳۲. خیز تا خرقه صوفی به خرابات بریم
 ۱۲۷. ۳۳. بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم
 ۱۳۲. ۳۴. صوفی بیا که خرقه سالوس برکشیم
 ۱۳۶. - خودآزمایی ۶
۱۳۹. ۳۵. ما شبی دست پرآریم و دعایی بکنیم
 ۱۴۲. ۳۶. سرم خوشی است و به بانگ بلند می‌گویم
 ۱۴۶. ۳۷. منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن
 ۱۵۲. ۳۸. ناب بنفشه می‌دهد طره مشک‌سای تو
 ۱۵۶. - خودآزمایی ۷
۱۵۹. ۳۹. مزرع سبز فلک دیدم و داس می‌نو
 ۱۶۳. ۴۰. در سرای شغان رفته بود و آب زده
 ۱۶۸. ۴۱. دوش رفتم به در میکده خواب‌آلوده
 ۱۷۲. ۴۲. سحر با باد می‌گفتم حدیث آرزومندی
 ۱۷۶. - خودآزمایی ۸
۱۷۹. ۴۳. زکوی یار می‌آید نسیم یاد نوروزی
 ۱۸۵. ۴۴. که برد به نزد شاهان زمن گدا پیامی
 ۱۸۹. ۴۵. سپه مالا مال درد است ای دویفا مرهمی
 ۱۹۴. ۴۶. وقت را غنیمت دان آن‌قدر که بتوانی
 ۱۹۹. - خودآزمایی ۹
۲۰۳. ۴۷. هواخواه توام چنانا و می‌دانم که می‌دانی
 ۲۰۸. ۴۸. بشنو این نکته که خود را زغم آزاده کنی
 ۲۱۳. ۴۹. در همه دیرمغان نیست چو من شب‌دایی
 ۲۱۸. ۵۰. ای پادشه خویان داد از غم نهایی
 ۲۲۳. - خودآزمایی ۱۰
۲۲۷. - پاسخنامه
 ۲۲۹. - کتاب‌شناسی مراجع
 ۲۳۱. - واژه‌نامه

پیشگفتار

کتاب حاضر، گزیده‌ای از ۴۰ غزل (نیمه دوم از حرف «ش» تا حرف «ی») از دیوان حافظ به تصحیح «مرحوم محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی» است. در انتخاب غزلها از اساتید بزرگوار آقایان دکتر توفیق سبحانی و دکتر تقی‌پور نامداریان نظرخواهی شده است. در شرح غزلها ارجاع به منابعی بوده که فهرست آنها در پایان کتاب آمده است. در شرح هر غزل، مفردات و ترکیبات، نکات و آرایه‌های بدیعی، مفاهیم لفظی و عرفانی هر بیت با شماره آن بیت ارائه می‌شود. در بیشتر موارد سعی بر آن بوده است که شواهد و مثالهایی گویا جهت فهم بهتر مطالب، در حد ایجاز ذکر شود.

گزیده در ۱۰ بخش و هر بخش در شرح ۴ غزل است. در پایان هر بخش پرسش‌هایی کوتاه و متناسب با آن بخش طرح شده است تا دانشجو بتواند میزان ادراک خود از مطالب را مورد ارزیابی و سنجش قرار دهد.

در پایان کتاب فهرستی الفبایی از لغات و ترکیبات موجود در متن آورده شده است که مراجعه دانشجو به متن موردنظر را آسان‌تر کند.

در کتابنامه مشخصات مآخذ عمده‌ای که در تدوین کتاب مورد استفاده قرار گرفته، آمده است، که مراجعه به آن دانشجویان را در جهت آشنایی با «حافظ» و غزلیات او یاری می‌دهد. در خاتمه بر خود فرض می‌دانم که مراتب تشکر و قدردانی خود را به پیشگاه تملای بزرگانی که تا این زمان در جهت معرفی و شناساندن شاعر غزل‌سرا و درد آشنای شیراز «خواجه شمس‌الدین محمد، حافظ شیرازی» کوشیده‌اند و این حقیر تنها خوشه‌چین خرمن فضل و دانش ایشان بوده است، تقدیم نمایم. در نهایت از محضر استاد فرزانه، جناب دکتر توفیق سبحانی که پیوسته چراغ راه و راهنمای بی‌بدیل من در به انجام رسیدن این کار بوده‌اند صمیمانه سپاسگزارم.

آرزومند موفقیت شما

فاطمه کوپا